

УДК 343.9.01

DOI: 10.31359/2079-6242-2019-37-9

СТРАТЕГІЯ ЗМЕНШЕННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНІВ – НАПРЯМ МІНІМІЗАЦІЇ УМОВ ЗЛОЧИННИХ ПРОЯВІВ

В. В. Голіна, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, головний науковий співробітник відділу кримінологічних досліджень Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України;
С. С. Шрамко, кандидат юридичних наук, в. о. вченого секретаря Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України

Постановка проблеми. Запобігання та протидія злочинності будуються як на далекоглядних, випереджаючих дію її криміногенних детермінант, так і обмежуючих її злочинні прояви заходами, спрямованими на мінімізацію умов їх учинення. Зазначене потребує подальшої розробки теоретико-прикладних аспектів запобіжних стратегій, однією з яких є стратегія зменшення можливостей вчинення, різних за кримінологічною характеристикою, об'єктом посягання, «технікою» виконання тощо злочинів (далі – Стратегія). Ця Стратегія як напрям запобігання злочинності, передбачає нові підходи впливу на криміногенну ситуацію за допомогою різних

моделей превенції, які у зарубіжній кримінологічній літературі і публікаціях отримали назву «нові кримінології повсякдення» (Д. Гарланд). Основна їх ідея – обмеження або навіть усунення будь-яких потенційних можливостей вчинення злочинів. Недивлячись на певні успіхи ситуаційного запобігання злочинності, у неодиноких випадках, як відмічається у наукових публікаціях, превентивні зусилля не досягли позитивного ефекту (хоча є й інші приклади) – замість зниження злочинності, спостерігалось її зростання [1, с. 211]. Тому виникає низка проблем і питань: умови імплементації/запозичення в українську запобіжну теорію і практику зазначеної та інших стратегій, розроблених у зарубіжній кримінології; критерії оцінки діяльності суб'єктів запобігання злочинності (наприклад, поліції); доцільність паралельно розробляти Державну програму запобігання злочинності на тривалий строк та ін.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Стратегія зменшення можливостей вчинення злочинів у межах неокласичної теорії раціонального вибору і теорії економічного аналізу права і злочинності інтенсивно обговорювалася й обговорюється (більше того, реалізується) у публікаціях зарубіжних і вітчизняних кримінологів, як-от: О. Бандурки, В. Батиргареевої, Д. Гарланда, О. Гуринської, В. Голіни, В. Дрьоміна, Р. Кларка, Л. Коена, М. Колодяжного, О. Костенка, О. Литвинова, Р. Ньюмана, В. Тулякова, М. Фелсона, В. Шакуна, Д. Шелі, С. Шрамко та ін. Зазначена Стратегія є фундаментальною темою розвідки відділу кримінологічних досліджень НДІ вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України.

Мета статті – дослідити відповідність теорії і практики стратегії зменшення можливостей вчинення злочинів вимогам запобігання та протидії сучасним проявам злочинності в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Кінець ХХ і початок ХХІ ст. характеризуються поступовим оновленням (особливо для вітчизняної кримінології) теоретичних і методологічних підходів до розуміння злочинності (особливо до форм і методів її запобігання). Зростання злочинності, ускладнення криміногенної обстановки майже в усіх країнах світу, поява нових і модернізо-

ваних традиційних видів злочинних проявів і кримінальних схем (організована, транснаціональна, біохімічна, комп'ютерна та інші різновиди злочинності), професіоналізація злочинців, використання ними безлічі – різних за походженням – недоліків і вад держави, суспільства, індивіда як умов, що формують злочинну мотивацію, підживлюють кримінальну ідеологію, сприяють або полегшують вчинення злочинів (у тому числі ситуативно) та їх латентизацію тощо, підштовхують (переважно зарубіжних, аніж вітчизняних) кримінологів до більш уважного вивчення генези злочинної поведінки особи, ролі в ній раціоналізму, впливу навколишнього середовища, захищеності й дизайну простору, стандартів злочинних дій, кримінальних схем, віктимності жертв злочинів та ін. Відповідно зазначене спонукає до винайдення та розробки нових запобіжних заходів і стратегій. Ідея пошуку й усунення «докорінних причин злочинності», у тому числі з ідеологічним присмаком, і побудові на цих кримінологічних постулатах теоретичних моделей ліквідації злочинності в «окремо узятій країні», виглядала щонайменше нереалістичною. Хоча «суспільство без злочинності» – невмируща мрія людства...

Після проголошення незалежності в Україні почали створюватися на державному, обласному й місцевому рівнях строкові громіздкі комплексні програми протидії злочинності (назви були різними) з довільним, часто непрофесіональним, набором заходів і відповідних їм суб'єктів, без ресурсного забезпечення, які майже у повному обсязі залишилися невиконаними, що підірвало довіру політиків і суспільства до кримінологічного напрямку запобігання та протидії злочинності, а так само кримінологічних експериментів у цій сфері. До речі, дійсно, доволі складно було втілити у практику запобігання злочинності ті заходи, що пропонувала наука (зниження рівня безробіття, підвищення добробуту громадян, покращення освіти й медичного обслуговування, подолання корупції, створення системи ранньої діагностики небезпечних психічних захворювань, справжня ресоціалізація злочинців, ефективне лікування від алкоголізму і наркоманії тощо), що, по-перше, вимагало довгих років здійснення і серйозних фінансових витрат, однак надії

на успіх не було, і, по-друге, при сучасному соціально-економічному й політичному становищі в Україні ці заходи, на жаль, нереальні. Разом із тим злочинність кількісно й якісно змінювалась і змінюється, злочинністю охоплені всі сфери народного господарства та управління, розкрадання державних коштів сягає вже мільярдних сум. Як приклад, у звіті про діяльність НАБУ за II півріччя 2018 р. зазначається таке: «Тривають розслідування щодо зловживань та розкрадань на понад 30 держпідприємствах. Збитки, що завдали корупційні схеми, за попередніми оцінками, перевищують 18 млрд грн. Ця сума набагато більша за транші, які ми отримуємо від МВФ» [2, с. 1, 3]. Все це вимагає постійного моніторингу за злочинними проявами, винаходу нових стратегій щодо їх зменшення, а за можливості, й усунення.

Однією з таких стратегій, яка для національних практик протидії злочинності була рекомендована у 1985 р. Сьомим Конгресом ООН по запобіганню злочинності і поведженню з правопорушниками (нині – кримінальному правосуддю), є стратегія зменшення можливостей вчинення злочинів. Слід зауважити, що державами-членами вкладався не однаковий зміст у практику її реалізації, так само різнилася й кінцева мета. Первинно ця Стратегія мислилася її розробниками як соціальний метод містобудування, архітектурного забезпечення промислових підприємств, житлових приміщень, освітлення банків, вулиць, маркування товарів, цінних речей, використання систем контролю, патрулювання поліції разом із громадськістю та ін. Згодом потенціал цієї Стратегії був використаний узагалі для створення «захисного простору і фізичних бар'єрів для злочинців» (просторова профілактика), спрямованих на: ускладнення, обмеження, а нерідко й усунення технічних та організаційно-управлінських умов, що мотивують і сприяють діяльності злочинців; посилення патрулювання в тих населених пунктах і районах міст, сільської місцевості, що найбільш уразливі для злочинних проявів; створення поліцейських моторизованих частин із метою мобільного реагування на факти можливих чи здійснюваних правопорушень (вчинків і злочинів); створення за складних криміногенних ситуацій загонів колективної самооборони громадян за місцем проживання,

розташування дачних ділянок, садиб, місць стоянок автотранспорту; організацію запобіжної системи за типом «Під наглядом сусідів» або «Сусідська варта»; введення спеціальної підготовки співробітників поліції (груп) для професійного реагування на найбільш поширені і небезпечні злочинні прояви (захоплення заручників, тероризм, домашнє насильство, торгівля людьми, бандитизм та ін.); запровадження в державі заходів віктимологічної безпеки тощо. Наведені заходи запобіжних можливостей Стратегії не є вичерпаними. Поле для експериментування у цій сфері необмежене. Необхідно лише діяти і в теорії і на практиці професійно, спеціалізовано і креативно.

Вивчення фахівцями відділу кримінологічних досліджень НДІ вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України зарубіжного і вітчизняного досвіду застосування окремих напрямів Стратегії свідчить, що за допомогою низки технічних, технологічних, організаційних, інформаційних, комунікативних та інших заходів «можна зменшити можливості для учинення багатьох злочинів, таких як: крадіжки, у тому числі поєднані з проникненням у житло; грабежі; розбої; хуліганство; угони автотранспорту; вандалізм; інші прояви вуличної злочинності» [3, с. 24]. За даними Дослідницького центру травматизму Каліфорнійського університету США цей напрям здатний знизити рівень грабежів на 30–80%, розбоїв – до 90%, спричинення тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості – до 60% [4, цит. за: 3, с. 24]. Застосування на практиці теорії «розбитих вікон», яку сформулювали американські кримінологи Д. Вілсон і Д. Келлінг ще у 1982 р. у протидії злочинності у м. Нью-Йорку (США), дала позитивний результат, коли у 1994 р. його мером став Д. Джуліані. Як відмічається у публікаціях, у 80-х роках ХХ ст. у цьому місті щоденно вчинялося понад 1,5 тис. тяжких злочинів, з яких 6–7 складали вбивства. Д. Джуліані відразу розпочав боротьбу з організованою та економічною злочинністю. За час його роботи кількість злочинів зменшилася на 65%. Рівень злочинності у м. Нью-Йорку почав знижуватися завдяки запровадженню в діяльність із протидії злочинності низки інноваційних запобіжних

заходів як-от: боротьба з дрібними правопорушниками (графіті, безквітковий проїзд пасажирів у транспорті, дрібне хуліганство, вандалізм та ін.); жорсткість позиції поліції щодо незначних правопорушників, які порушували громадський порядок; введення у діяльність поліції інформаційних систем Compstat, що базувалася на таких складових, як: збір інформації, оперативне реагування, визначення жорстких засобів протидії, узагальнення результатів проведеної роботи; відкритий доступ до баз даних статистики учинених злочинів як для всіх співробітників поліції із використанням смартфонів, що дозволяє значно покращити оперативність їх роботи, так і для будь-якого громадянина, що забезпечує його поінформованість про стан злочинності у певному районі міста; тижневі звіти дільниць поліції про такі злочини, як: умисні й неумисні вбивства, згвалтування, грабежі, крадіжки зі зломом, викрадення автотранспортних засобів, учинених на підвідомчих територіях, для чого застосовуються комп'ютерна система «Computerized Statistics System», завдяки яким проводиться аналіз основних передумов і тенденцій розвитку криміногенної ситуації; моніторинг стану злочинності в місті; внутрішня оцінка діяльності поліції за певними критеріями [5, с. 63–65]. Кожна з цих складових має своє змістовне наповнення, конкретизацію, навіть спеціалізацію, що, у свою чергу, потребує креативного підходу.

Як підтверджують наші дослідження, є позитивні приклади використання окремих елементів Стратегії у запобіжній практиці України. Так, низкою органів місцевого самоврядування та Головним управлінням Національної поліції систематично вживаються заходи щодо обмеження умов, які сприяють або полегшують вчинення правопорушень, зокрема: у громадських місцях на вулицях населених пунктів, у закладах торгівлі, аптеках, автозаправках, ломбардах, розважальних закладах, об'єктах комунальної власності, маршрутних таксі тощо встановлюються системи відеоспостереження; обстежуються об'єкти на предмет наявності справної охоронної сигналізації; використовується Інтернет для обміну інформацією між громадськістю (населенням), органами

місцевого самоврядування та поліцією; щотижнево розміщується інформація про роботу поліції у друкованих виданнях; розробляються листівки-застереження та соціальні відеоролики; практикуються виступи поліції у ЗМІ; створюються окремо команди патрульних поліцейських та дільничних інспекторів, що пройшли спеціальний вишкіл, для «вгамування сімейних тиранів»; приймаються разом із місцевою владою обласні місцеві програми сприяння поліції у підвищенні рівня безпеки громадян, що фінансуються за рахунок регіональних бюджетів; здійснюються презентації програми «Під наглядом сусідів» та ін. Так, наприклад, у м. Кропивницькому стартував проект Національної поліції «Сусідська варта». Голови ОСББ, керівники житлово-експлуатаційних організацій та ЖКГ домовилися про тісну співпрацю задля забезпечення правопорядку в населених пунктах [6]. Про запровадження цього проекту сповіщають оригінальні повідомлення: «Тут діє сусідська варта. Ми миттєво повідомляємо поліцію про всі підозрілі дії на нашій території. Навіть не думай!».

Варто зазначити, що за останні роки в Україні поступово змінюються уявлення про систему протидії злочинності і виробляються нові підходи реагування на її виклики. Використовуючи зарубіжний досвід, Харківською міською радою 14.09.2016 р. затверджено Програму «Безпечне місто Харків» на 2016–2020 рр., основним завданням якої є забезпечення об'єктів захисту та критично важливих об'єктів шляхом зниження ймовірності реалізації загроз природного, техногенного, криміногенного, терористичного та іншого характеру, встановлення сучасних систем безпеки, застосування засобів зовнішнього контролю (спостереження) та швидкого реагування.

Кримінологічно значущими для теорії і практики запобігання і протидії злочинності стали Стратегії реформування органів внутрішніх справ України від 22 жовтня 2014 р. № 1118 і Стратегія розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ України від 15 листопада 2017 р. № 1023-р, якими МВС України реформовано в головний орган у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у таких сферах: протидія злочинності, підтримання публічної безпеки і по-

рядку; забезпечення безпеки дорожнього руху та ін. Цими документами нібито обмежується монополія держави у сфері боротьби зі злочинністю. Все переконливіше стає розуміння того, що лише інноваційна, наполеглива, системна, постійна, керована, ресурсно забезпечена, партнерська творча діяльність «тріумвірату» «влада/ громада – правоохоронні органи – громадськість/населення/суспільство», здатна суттєво зменшити можливості вчинення злочинів. Ставити більш глобальні завдання на сучасному етапі розвитку України – утопія.

Висновки. Дослідження сучасного зарубіжного і вітчизняного досвіду теорії і практики «нової кримінології повсякдення» (Д. Гарланд) дозволяє відповісти на запитання, що були поставлені на початку цієї статті, а саме:

1. До умов імплементації в Україні стратегії зменшення можливостей вчинення злочинів можна віднести, зокрема: готовність «тріумвірату» до скерованої, партнерської співпраці; найбільша ефективність Стратегії досягається на місцевому рівні (селище, район, місто, ОСББ); необхідність стабільного та високопрофесійного кадрового складу, отримання ними знань, вмінь, навичок у превентивній діяльності; ресурсне забезпечення; чіткі критерії оцінок і самооцінок роботи; прозорість і підзвітність діяльності та ін.

2. Стратегія зменшення можливостей вчинення злочинів у сучасному вигляді є по суті, «просторовою профілактикою», а тому вона не здатна вплинути на умови злочинів і мінімізувати їх у сфері економіки, торгівлі, кредитно-фінансовій сфері, зовнішній торгівлі тощо. Тому виникає потреба у теоретичній розробці й експериментуванні відповідних цим сферам стратегій.

3. Діяльність суб'єктів-виконавців, відповідальних за виконання Стратегії, слід оцінювати за такими критеріями, як: зменшення та території кількісно-якісних показників злочинності, особливо тяжких злочинів; відсутність організованої злочинності; зниження рівня кримінологічної віктимізації; забезпечення безпеки в публічних місцях; послаблення криміногенного потенціалу; зростання довіри до правоохоронних органів; підвищення рівня розкриття злочинів та ін.

4. Мінімізація умов вчинення злочинів здійснюється не лише шляхом спеціально розроблених стратегій, а й завдяки використанню владою антикриміногенного потенціалу держави й суспільства. Ніяка спеціальна стратегія не замінить стратегії подолання бідності в Україні, зменшення масштабного безробіття, пияцтва, алкоголізму, наркотизму, не запропонує законів, що обмежували б свавілля чиновників-розкрадачів державного бюджету, не покращить освіту й медичне обслуговування населення, не зупинить демографічну кризу в країні та ін. А саме ці та інші, так звані «фонові» для злочинності явища, у багатьох випадках стимулюють злочинну й деліктну мотивацію і віктимізацію громадян. Отже, загальносоціальне запобігання злочинності є необхідним як мудра державна соціальна політика, оскільки тільки вона здатна суттєво вплинути на ці криміногенні явища. Воно також є основою для успішного здійснення стратегії зменшення можливостей вчинення злочинів.

Перелік літератури

1. Гуринская А. Л. Развитие теории рационального выбора в зарубежной криминологии и ее влияние на уголовную политику. *Известия Российского государственного педагогического университета им. А.И. Герцена*. 2010. № 120. С. 203–216.
2. Шевчук Ю. Є дуже цинічні схеми розкрадання. *Голос України*. 2019. 12 лютого. С. 1, 4.
3. Колодяжний М. Г. Просторова профілактика злочинності: зарубіжний досвід і шляхи упровадження в Україні. *Питання боротьби зі злочинністю*: зб. наук. пр. / редкол.: В. І. Борисов та ін. Харків, 2017. Вип. 35. С. 20–29.
4. Castel C., Peek-Asa C. Effectiveness of crime prevention through environmental design (CPTED) in reducing robberies. *American Journal of Preventive Medicine*. 2000. Vol. 18. Issue 4. Supplement 1. P. 99–115.
5. Гребенюк М. В. Американська модель запобігання злочинності (на прикладі роботи поліції міста Нью-Йорк). *Питання боротьби зі злочинністю*: зб. наук. пр. / редкол.: В. І. Борисов та ін. Харків, 2018. Вип. 36. С. 61–70.
6. Мельник П. Злочинності протидіятиме «Сусідська варта». *Голос України*. 2019. 31 січня. С. 6.

Транслітерація переліку літератури

1. Gurinskaya, A. L. (2010). Razvitie teorii ratsionalnogo vyibora v zarubezhnoy kriminologii i ee vliyanie na ugovnuyu politiku. *Izvestiya Rossiyskogo gosudarstvennogo pedagogicheskogo universiteta im. A. I. Gertsena. № 120, 203–216* [in Russian].
2. Shevchuk, Yu. (2019) E duzhe tsinIchnI shemi rozkradannya. *Holos Ukrainy – Voice of Ukraine, 2019, 12 lyut., 1, 4* [in Ukrainian].
3. Kolodyazhniy, M. G. (2017). Prostorova profilaktika zlochinnosti: zarubIzhniy dosvId I shlyahi uprovadzhennya v UkraYinI. *Pitannya borotbi zI zlochinnIstyu – Issues of Crime Prevention, issue 35, 20–29* [in Ukrainian].
4. Castel C., Peek-Asa C. (2000). Effectiveness of crime prevention through environmental design (CPTED) in reducing robberies. *American Journal of Preventive Medicine. Vol. 18, issue 4, 99–115* [in American].
5. Grebenyuk, M. V. (2018). Amerikanska model zapobIgannya zlochinnosti (na prikladI roboti polltsIYi mIsta Nyu-York). *Pitannya borotbi zI zlochinnIstyu – Issues of Crime Prevention, issue 36, 61–70* [in Ukrainian].
6. Melnik, P. (2019). Zlochinnosti protidIyatime «SusIidska varta». *Holos Ukrainy – Voice of Ukraine, 6* [in Ukrainian].

Голіна В. В., Шрамко С. С. Стратегія зменшення можливостей вчинення злочинів – напрям мінімізації умов злочинних проявів

Запобігання та протидія злочинності – одна з головних функцій держави та її інституцій, якою забезпечується громадська безпека і правопорядок. Вітчизняною доктриною кримінологічної теорії запобігання злочинності розглядається як далекоглядна, випереджаюча запобіжна діяльність щодо виникнення віддалених криміногенних детермінант. Така діяльність має здійснюватися в межах перспективної державної кримінологічної політики, спрямованої на мінімізацію умов учинення злочинів шляхом розробки і впровадження короткострокових, але невпинних запобіжних напрямів – стратегій, які у зарубіжній кримінології отримали назву «нові кримінології повсякдення» (Д. Гарланд).

Однією з таких стратегій повсякдення є стратегія зменшення можливостей (безпосередніх умов) вчинення злочинів. У статті продовжується висвітлення результатів дослідження фахівцями Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України запобіжного потенціалу цієї Стратегії, а також умов її впровадження в український запобіжний простір, достатності ресурсного забезпечення і готовності головних суб'єктів запобігання злочинності: влади – правоохоронних органів – громадськості до скоординованої, безперервної співпраці у цій сфері. Підкреслюється, що мобільність і винахідливість сучасного криміналітету щодо проникнення до будь-якої ланки

органів влади, управління, самоврядування, підприємств, організацій тощо, поява нових і модернізованих «старих» видів злочинних проявів загально потребують швидкої реакції на них держави/влади та її інституцій, зокрема, правоохоронних органів та громадськості. Тому у статті стратегію зменшення можливостей вчинення злочинів та її варіанти пропонується розглядати і використовувати не лише щодо ситуаційної та деяких інших видів злочинності, а взагалі проти будь-яких її проявів (економічної, організованої, транснаціональної та іншої злочинності), що потребує від розробників винахідливості і креативності. Саме з цих вимог наводяться позитивні приклади застосування Стратегії в зарубіжній і вітчизняній практиці (США, Україна). Наголошується, що до умов імплементації подібної стратегії належать: готовність «тримвірату» (влада – правоохоронні органи – населення) до скерованої, партнерської співпраці; професійність кадрів; прозорість і підзвітність діяльності; чіткі критерії її оцінки і самооцінки.

Ключові слова: стратегія зменшення можливостей вчинення злочинів; мінімізація детермінант злочинності; імплементація зарубіжного досвіду використання стратегії.

Голина В. В., Шрамко С. С. Стратегія уменшення возможностей совершения преступлений – направление минимизации условий преступных проявлений

Предупреждение и противодействие преступности – одна из основных функций государства и его институций, обеспечивающая общественную безопасность и правопорядок. Отечественной доктриной криминологической теории предупреждение преступности рассматривается как дальновидная, упреждающая предупредительная деятельность относительно возникновения отдаленных криминогенных детерминант. Такая деятельность должна осуществляться в рамках перспективной государственной криминологической политики, направленной на минимизацию условий совершения преступлений путем разработки и внедрения краткосрочных, но постоянно действующих предупредительных направлений – стратегий, которые в зарубежной криминологии называются «новые криминологии повседневности» (Д. Гарланд).

Одной из таких стратегий повседневности является стратегия уменшения возможностей (непосредственных условий) совершения преступлений. В статье продолжается изложение результатов исследования ученых Научно-исследовательского института изучения проблем преступности имени академика В. В. Сташиса НАПрН Украины предупредительного потенциала этой Стратегии, а именно: условий ее реализации в Украине; достаточности ресурсного обеспечения и готовности основных субъектов предупреждения преступности (власти – правоохранительных органов – общественности) к скоординированной, непрерывно осуществляемой работе в данной сфере. Подчеркивается, что мобильность и изобретательность современного криминалитета к проникновению в любое звено органов власти, управления, самоуправления, предприятий, организаций и т. д., появление новых и модернізованих «старых» видов преступных про-

явлений настоятельно требуют быстрой реакции на них государства/власти и его институтов, в частности правоохранительных органов и общественности. Поэтому в статье стратегию уменьшения возможностей совершения преступлений и ее вариаций предлагается рассматривать и использовать не только относительно ситуативной и некоторых других видов преступности, а вообще против любых ее проявлений (экономической, организованной, транснациональной и другой преступности), что требует от их разработчиков изобретательности и креативности. В связи с этим приводятся положительные примеры применения рассматриваемой Стратегии в зарубежной и отечественной практике (США, Украина). Отмечается, что условиями имплементации подобных стратегий являются: готовность «триумвирата» (власть – правоохранительные органы – население) к урегулированному, партнерскому сотрудничеству; профессионализм кадров; прозрачность и подотчетность деятельности; четкие критерии ее оценки и самооценки.

Ключевые слова: стратегия уменьшения возможностей совершения преступлений; минимизация детерминант преступности; имплементация зарубежного опыта использования стратегии.

Golyna V. V., Shramko S. S. Crime reducing strategy – the direction of minimizing the conditions for crime manifestations

Crime prevention and combating is one of the main functions for state and its institutions, which provide public security, law and order. National doctrine of criminological theory considers crime prevention as a far-sighted, forward-looking preventive activity regarding the emergence of remote criminal determinants within the framework of perspective state criminological policy, as well as minimization of the terms for crime committing through the development and implementation of short-term, but incessant preventive directions – strategies, which in foreign criminology have been called “everyday life criminology” (D. Garland).

One of such everyday strategies is the crime (direct conditions) reducing strategy. The article continues the coverage of research results by Academician Stashis SRISCP NALS of Ukraine specialists preventive potential of this Strategy, conditions for its implementation into the Ukrainian security space, the sufficiency of resource support and readiness of the main actors to prevent crime: the authorities – law enforcement agencies – the public to coordinated, ongoing work on this field. It is emphasized that the mobility and ingenuity of modern criminality in penetrating any level of government, administration, self-government, enterprises, organizations, etc., the emergence of new and modernized “old” crime manifestations types urgently require a rapid reaction to it by the state/authorities and its institutions, in particular, law enforcement agencies and the public. Therefore, in this article, the crime reducing strategy and its variants is proposed to be considered and used not only for situational and some other types of crime, but in general against any of its manifestations (economic, organized, transnational, etc.), which requires ingenuity and creativity from their developers. Of these requirements are given positive examples in the application of the Strategy on foreign and domestic practice (USA, Ukraine). It is noted that the conditions for the

implementation of such strategies include: the “triumvirate” (power – law enforcement agencies – the population) readiness for the directed, partnership cooperation; territorial local limitations; professionalism of staff; transparency and accountability of activities; clear criteria for its evaluation and self-evaluation.

Key words: *crime reducing strategy; minimizing the crime determinants; implementation of foreign experience in the using of strategy.*

Рекомендовано до опублікування на засіданні відділу кримінологічних досліджень НДІ ВПЗ імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України (протокол № 4 від 12 березня 2019)